

СТЕНОГРАФСКЕ БЕЛЕШКЕ

НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ
КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ГОДИНА 1

БЕОГРАД 1932 ГОДИНЕ

КЊИГА 4

XXXVIII РЕДОВНИ САСТАНАК

НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ДРЖАН 11 АПРИЛА 1932 ГОДИНЕ У БЕОГРАДУ

ПРЕТСЕДАВАО

ПРЕТСЕДНИК

Др. КОСТА КУМАНУДИ

СЕКРЕТАР

АНТЕ КОВАЧ

Присутни Г. Г. Министри: Министар социјалне политике и народног здравља Пуцел Иван, Министар унутрашњих послова Др. Српкић Милан, Министар просвете Др. Којић С. Драгутин, Министар правде Макемновић Божидар, Министар саобраћаја Радивојевић Лазар, Министар пољопривреде Деметровић Јурај, Министар грађевина Прека Никола, Министар финансија Др. Ђорђевић Милорад, Министар физичког васпитања народа Др. Краљевић Драган.

Почетак у 5,45 часова по подне.

САДРЖАЈ:

Пре дневног реда: 1 — Читање записника претходног састанка.

2 — Читање Указа Њ. В. Краља о постављању Министра социјалне политике и народног здравља г. Ивана Пуцела за заступника Претседника Министарског савета и Министра иностраних послова г. Др. Војислава Маринковића.

3 — Министар трговине и индустрије подноси Предлог закона о увођењу у живот међународних уговора и споразума.

4 — Интерпелација Др. Марка Кожуља на Министра трговине и индустрије о обустави рада друштва „Далмасиен“ у Шибенику.

5 — Отсуства народних посланика.

6 — Молбе и жалбе из народа.

7 — Извештај Одбора за проучавање законског предлога о подизању домова и других објеката удружења и установа у надлежности Министарства за физичко васпитање народа.

Дневни ред: — Претрес извештаја Одбора за проучавање законског предлога о заштити земљорадника и њиховим камата.

Говорници: Заступник Министра трговине и индустрије, Министар пољопривреде Јурај Деметровић, извештавац Љубиша Трифуновић.

Претседник Др. Коста Кумануди: Отварам XXXVIII редовни састанак Народне скупштине. Изволите чути записник претходне седнице.

Секретар Анте Ковач чита записник XXXVII редовног састанка.

Претседник Др. Коста Кумануди: Има ли какве приметбе на записник? (Нема). Пошто примедба нема, записник је примљен. — Изволите чути један Указ Његовог Величанства Краља (Усклици: Живео Краљ! — Посланици устају са својих седишта).

МИ

АЛЕКСАНДАР I

по милости Божијој и вољи Народној

Краљ Југославије

Пошто ће се Претседник Нашег Министарског Савета и Наш Министар иностраних послова Г. Др. Маринковић Војислав бавити извесно време у иностранству, то, на предлог Претседника Нашег Министарског савета и Нашег Министра иностраних послова, а на основу члана 11 и 12 Закона о уређењу Врховне државне управе — постављамо:

За заступника Претседника Нашег Министарског савета и Нашег Министра иностраних послова Пуцела Ивана, Нашег Министра социјалне политике и народног здравља.

Претседник Нашег Министарског савета и Наш Министар иностраних послова нека изврши овај Указ.

9 априла 1932 године
у Београду.

АЛЕКСАНДАР, с. р.

Претседник Министарског савета,
Министар иностраних послова,

Др. В. Маринковић, с. р.

Прелазимо на саопштења законских предлога.

Секретар Анте Ковач саопштава: г.г. Министар иностраних послова и Министар трговине и индустрије подносе Скупштини на решење Предлог закона о увођењу у живот међународних уговора и споразума.

Претседник Др. Коста Кумануди: Ако Народна скупштина пристаје, овај законски предлог упутићемо Финансијском одбору. Пристаје ли Народна скупштина? (Пристаје!) Овај Предлог упућујемо Финансијском одбору. — Има реч заступник Министра трговине и индустрије, Г. Министар пољопривреде.

Заступник Министра трговине и индустрије, Министар пољопривреде Јурај Деметровић: Господо народни посланици, привредна криза тражи хитне спољне трговинске мере. Наш Устав у чл. 65 предвиђа да се споразуми и уговори привредног карактера могу увести и пре одобрења Народног представништва у живот кад то тражи државни интерес. Како данас има већ склопљених таквих међународних споразума, споразума са страним државама, а како су у току и извесни преговори за склапање трговинских уговора и трговинских споразума, Г. Министар иностраних дела и ја као заступник Министра трговине и индустрије поднели смо предлог за једно законско овлашћење, према коме Народно Претставништво овлашћује Краљевску владу да може неодложно применити такве уговоре и споразуме привредног карактера с тим да их истовремено поднесе Народној скупштини и Сенату на одобрење. Ја молим да прихватите хитност због нарави саме ствари, због тога што се извесне хитне мере морају предузети, а Народна скупштина има да сачува своју власт и да их одобри или не одобри.

Претседнику Народне скупштине,

Господине Претседниче,

Одбор за проучавање Законских предлога о заштити земљорадника и о висини каматне стопе, проучивши оба Законска предлога нашао је, да се из оба предлога имају за сада узети следеће одредбе које би ушле у један Закон под именом: Предлог закона о заштити земљорадника и о стављању на снагу појединих прописа Закона о извршењу и обезбеђењу.

Тај предлог гласи:

§ 1

1) Од дана кад овај Закон добије обавезну снагу одлажу се све јавне принудно продаје (овршне дражбе) покретног и непокретног имања земљорадника, које су у току, а нове се продаје таквог имања не могу дозволити. Ово важи дотле, док се не допнесе Закон о конвертирању земљорадничких дугова, али нај-

Претседник Др. Коста Кумануди: Прима ли Народна скупштина предложено хитност? (Прима). Објављујем да је хитност примљена. Предлажем да Финансијском одбору остави рок од 24 сата да овај Предлог проучи и поднесе извештај Народној скупштини. — Изволите чути једну интерпелацију.

Секретар Анте Ковач саопштава: г. Др. Марко Кожуљ, народни посланик, упућује интерпелацију на Г. Министра трговине и индустрије о обустави рада друштва „Далмасијен“ у Шибенику. (Види текст интерпелације на крају седнице).

Претседник Др. Коста Кумануди: Ова интерпелација ће се доставити надлежном Г. Министру. — Изволите чути отсуство народног посланика.

Секретар Анте Ковач саопштава: г. Душан М. Живојиновић, народни посланик, моли за 5 дана отсуства ради хитних домаћих послова.

Претседник Др. Коста Кумануди: Одобрава ли Народна скупштина тражено отсуство? (Одобрава). Отсуство је одобрено. — Изволите чути један одборски извештај.

Секретар Анте Ковач: Одбор за проучавање законског предлога о подизању домова и других објеката удружења и установа, које спадају у надлежност Министарства физичког васпитања народа, подноси Скупштини на решење свој извештај.

Претседник Др. Коста Кумануди: Овај извештај штампаће се и раздати народним посланицима и ставити на дневни ред кад Скупштина то одлучи.

Прелазимо на дневни ред. На дневном је реду: Претрес извештаја Одбора за проучавање законских предлога о заштити земљорадника и о висини каматне стопе. Има реч г. извештајца Љубиша Трифуновића.

Извештајца Љубиша Трифуновић: Господо народни посланици, извештај Одбора за проучавање законских предлога о заштити земљорадника и о висини каматне стопе, који сте ви јуче примили, претрпео је извесне корекције. Поднети су извесни амандмани од стране Владе, и Одбор је те амандмане примио. Ја ћу вам прочитати овај извештај, а у исто време код сваког параграфа напоменути амандмане који су примљени. Чита:

даље до протекла шест месеци од дана кад овај Закон добије обавезну снагу.

Обуставају се за исто време све принудно управе (секвестрације) као и одузимања покретних ствари (трансферације) проведене у циљу извршења односно обезбеђења.

2) Наређења става 1 важе и за сва лица која су као јемци или као солидарни дужници обавезане за дуг земљорадника“.

Ове речи „за исто време“ унети су по амандману. § 2 остао је исти и нема никаквога амандмана, па гласи:

1) Принудне јавне продаје (овршне дражбе) покретног или непокретног имања земљорадника извршене после дана, када је предлог Закона о заштити земљорадника поднесен Народној скупштини (19 марта 1932 г.), ниште се.

2) Купац је дужан вратити купљено покретно

ствари или непокретности земљораднику, кад му земљорадник врати куповну цену непокретности земљораднику кад му земљорадник врати куповну цену са 6% годишњих камата од дана кад је купац цену положио. Ако купцу није више могуће вратити ове ствари, зато што су прешле у треће руке или из кога другог разлога, дужан је надокнадити земљораднику праву вредност коју су ове ствари имале на дан извршене јавне продаје, а земљорадник има му и у овом случају истовремено вратити куповну цену са 6% годишње камате од дана кад је купац цену положио. Овај повраћај може се тражити најдаље у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог Закона.

3) Ако су на продане покретне ствари или непокретности у међувремену стављене терети, и ови се терети ниште.

4) За повраћај непокретности у поновну својину земљорадника не плаћа се преносна такса.

§ 3 остао је исти и гласи:

1) Земљорадник је дужан да плати на тражбине чија је принудна наплата по прописима § 1 одложена, камате од 6% годишње, и то од дана тужбе, осим ако је пресудом, поравнањем или каквим другим основом (извршним насловом) утврђена нижа камата.

2) Ако поверилац (веровник) својевољно одобри дужнику земљораднику одлагање плаћања тражбине, која је доспела, и то пре поднесене тужбе ради висине наплате или пошто одустане од већ покретне парнице без тражења икаквих парничних трошкова, може уговорити камате највише до 10% на годину, без обзира на висину раније уговорене камате.

3) У максимални износ годишње камате имају се урачунати и сва споредна плаћања или давања на које се дужник обавезао поред камате, као што су: провизије, конвенционалне казне, трошкови и слично.

4) Уговор о камати ништаван је у колико углављене камате прелазе овим параграфом допуштenu максималну стопу.

Камате преко стопе допуштене овим параграфом не смеју се досуђивати и обезбеђивати ни извршењем наплаћивати, па ма биле утврђене правоснажном пресудом или каквим другим основом (извршним насловом).

§ 4 остао је непромењен и гласи:

1) Стављају се на снагу за целу државу прописи §§ 69, 119, 133, 134, 148, 165 став 5, 209 и 230 Закона о извршењу и обезбеђењу од 9 јула 1930 године, „Службене новине“ Бр. 165—IXII, а за подручје Врховног Суда у Сарајеву, Банског стола у Загребу и Апелационог суда у Новом Саду и прописи § 143 истог Закона. Овим се не дира у важност прописа §§ 1 и 2 овога Закона.

2) Где се у прописима наведеним у првом ставу овога параграфа спомиње Суд, има се на подручју Касационог суда у Београду и Великог суда у Подгорици подразумевати извршна власт, а у колико се ови прописи позивају на прописе Закона о извршењу и обезбеђењу, који нису стављени на снагу овим Законом, имају се подразумевати односно прописи грађанских парничких поступака односно Закона о извршењу који данас важе у појединим подручјима Краљевине у колико одговарајућих прописа има у овим Закономима.

3) Прописи §§ 486 и 487 Закона о поступку судском у грађанским парницама за Србију примењиваће се и на даље, у колико нису у противности са прописима споменутих у првом ставу.

4) Прописи предњих ставова примењиваће се и на извршења, која су на дан ступања на снагу овога Закона већ у току, у колико принудна јавна продаја (овршна дражба) још није правоснажно проведена.

Господо, § 5 нешто је мало измењен амандманом и гласи овако:

„Ако који новчани завод за време трајања одлагања из § 1“, — то су уметнуте речи: „дође у тешкоју плаћања, услед поремећаја кредитних односа изазваних било општом кредитном кризом, било необичним и прекомерним дизањем улога, а према билансу у то време буде актива већа од пасиве, моћиће Министарски савет по тражењу самога тога завода на предлог Министарства трговине и индустрије допети за сваки такав случај уредбу са законском снагом, којом ће се предвидети рокови исплате улога и других потраживања као и све друге мере, па и о реорганизацији завода, потребне за његов редован рад и за безбедност улагача и осталих веровника (поверилаца). У том циљу може — уместо речи „овлашћен је“ дошла је реч „може“, — „Министар трговине и индустрије такав новчани завод и његово цело пословање ставити под стални надзор свога комесара.“

§ 6

1) Земљорадником у смислу овог Закона сматра се свако лице, које обрађује земљу само или са члановима своје породице и чији опорезовани приход произлази претежно из пољопривреде, ако његов посед не прелази површину од 75 хектара зиратне земље (оранице, воћњаци, виногради, ливаде, изузев пашињака) односно код породичне задруге 150 хектара зиратне земље.

2) За земљораднике у смислу прописа првог става сматраће се и лица, која због болести или због немања довољно радне снаге своје и своје породице или из других неодклоњивих сметња — избрисана је реч „привремено“ — „морају помоћу других лица“, — речи „осим чланова породице“ бришу се, — „обрађивати своју земљу, даље малолетна деца земљорадника за трајање њихове малолетности као и заоставштине (масе) и за земљорадника, док не буду предате (уручене) наследницима.“

3) Уверења о чињеницама из става 1 и 2 овога параграфа издају општинске власти (Општински суд, Општинско поглаварство) на захтев дужника — земљорадника или на захтев извршне власти, с тим да ова уверења имају бити потврђена од Среског начелства, осим ако су таква уверења издала Градска начелства као првостепене управне власти. (§ 19, став 2 Бр. 1 Закона о унутрашњој Управи).

§ 7 непромењен је и гласи овако:

„Решење о одлагању по пропису § 1 доноси Суд (извршна власт) по службеној дужности или на захтев дужника, ако суду није познато да је дужник земљорадник. У овом другом случају Суд (извршна власт) тражиће по службеној дужности уверење из § 6. До доношења правоснажног решења о одлагању из § 1 обуставља се извршни поступак.“

§ 8 знатно је измењен и гласи: Алишеја прва: Прописи овога Закона неће се примењивати на

тражбине Народне банке, Државне Хипотекарне банке и Привилеговане аграрне банке.

Остале речи су избрисане, па долази други став:

Прописи овога Закона, изузев прописа из § 4, неће се примењивати ни на тражбине државе, самоуправних тела и њихових Штедионица, задружних организација, које су основане и раде по постојећим законима о задругама; даље ни на тражбине издржавања (алиментације) које неком лицу припадају против дужника на основу дужникове дужности издржавања, на тражбине које проистичу из кривичног дела, као ни на тражбине које су постале после ступања на снагу овога Закона. Као такве се не сматрају тражбине поменуте у § 3 став 2.

§ 9

1) Овај закон ступа у живот кад га Краљ потпише, а добија изузев прописа § 4, обавезну снагу кад се обнародује у службеним новинама. Прописи § 4 добивају обавезну снагу по протеклу 15 дана од дана обнародовања овог Закона.

2) Овлашћује се Министар правде да изда уредбе и упутства потребна за извршење овога Закона и то колико ова засецају у надлежност других Министара у споразуму с њима (овде има један амандман) а нарочито да пропише ближе одредбе о томе ко се има сматрати земљорадником у смислу § 6 и шта се има сматрати породичном задругом.

То је, господо, законски текст.

Остале одредбе поменутих законских предлога одбор ће сагласно са г.г. ресорним Министрима накнадно проучити, пошто се прикупе потребни подаци и о томе поднети свој извештај.

За известице су одређени г.г. Никола Соколовић и Љубиша Трифуновић.

Прејседник Др. Коста Кумауци: Са вашим пристуком ову седницу ћемо закључити. Предлажем за дневни ред за идућу седницу: 1 — Наставак претреса законског предлога о заштити земљорадника и стављању на снагу појединих одредаба Закона о извршењу и обезбеђењу; 2 — Решавање о Правилнику о организацији службе у Народној скупштини и скупштинским службеницима (§ 127 Закона о пословном реду у Народној скупштини) и 3 — Претрес извештаја Одбора за проучавање законског предлога о подизању домова и других објеката удружења и установа,

које спадају у надлежност Министарства физичког васпитања народа. Прима ли Народна скупштина предложени дневни ред? (Прима.) Ову седницу закључујем, а наредну седницу заказујем за сутра у 9 часова пре подне. Ову седницу претварајем у конференцију.

Седница је закључена у 6 часова и 5 минута.

ПРИЛОГ

Интерпелација народног посланика Др. Марка Кожуља на Г. Министра трговине и индустрије.

Господине Претседниче,

Французи су откупили од Талијана у Далмацији творнице карбида и умјетног ђубра у Дугоме Рату и у Шибенику. Француско друштво „Далмасијен“, које је преузело на себе све обавезе старог друштва уговорило је с нашом државом посебни један уговор по коме се је обавезало, да ће усавршавати и повећавати своју творницу у Шибенику и Дугом Рату, и то сваке године постепено до свршетка 1934 године. Сврха тому уговору је била с наше стране да се упусти наше радништво и да се неискоришћене водене снаге наших ријека Крке и Цетине искористе још даље у сврху индустријализације тих крајева.

Међутим поменуто друштво „Далмасијен“ обуставило је све радове и отпустило све чиновништво и све радништво тако, да је остало без зараде неколико хиљада људи.

Пита се, да ли је познато Господину Министру Трговине и индустрије, да је друштво „Далмасијен“ у Шибенику и Дугом Рату обуставило радове у творницама карбида и умјетнога ђубра, и што мисли Господин Министар подузети, да се односно друштво присили на рад будући црпе и ужива концесију од наше државе готово бесплатно, и за случај, да исто друштво не би хтело да ради по склопљеном уговору са државом, да ли ће Господин Министар тражити развргнуће склопљенога уговора са друштвом „Далмасијен“?

Молим да ми се даде усмени одговор у Народној скупштини.

11 априла 1932 год.
Београд.

Народни посланик,
Др. Марко Кожуљ, с. р.